

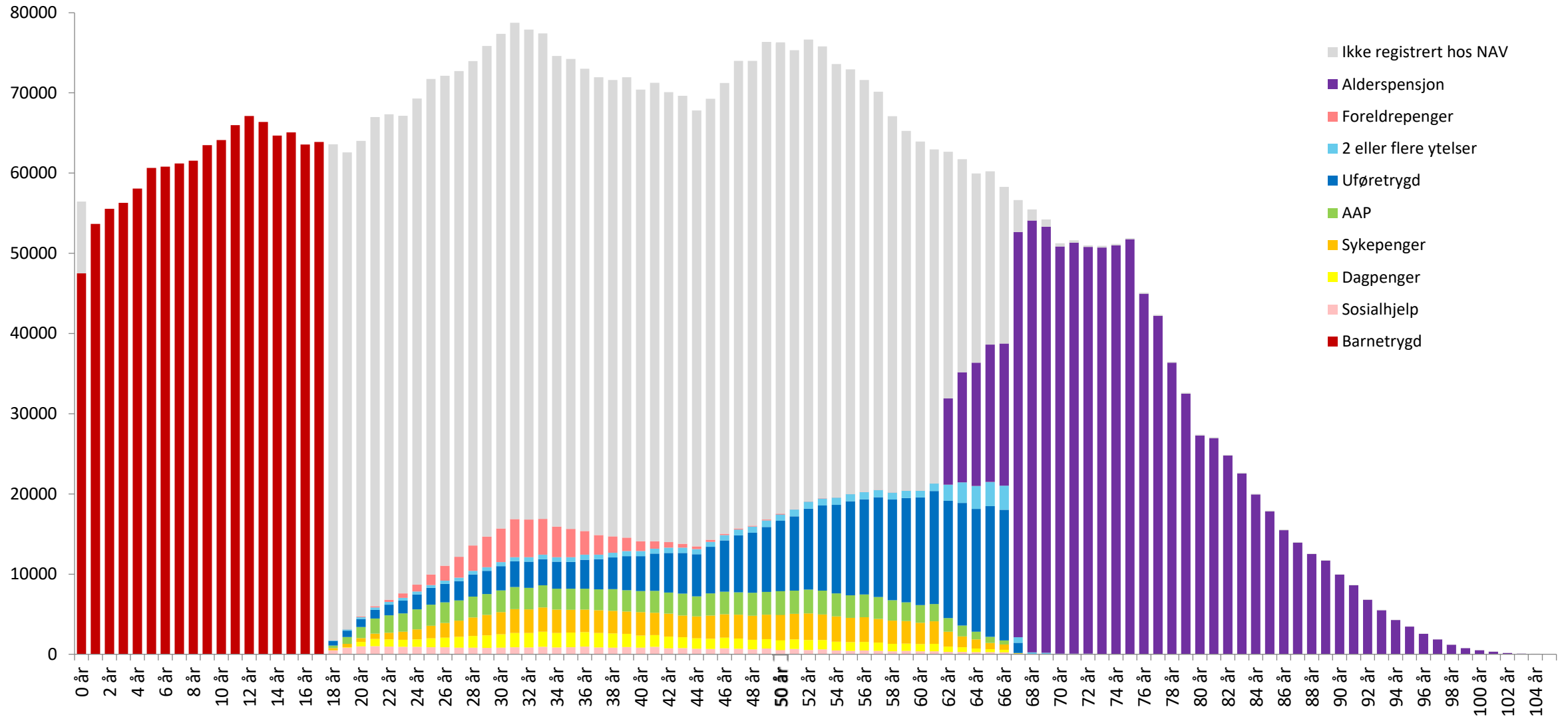
Refleksjoner om arbeidsmarkedet og utenforskap i Hallingdal

Ulf Andersen

Statistikksjef // NAV

Vi har verdens beste velferdsstat!

På nyttårsaftnen var det 76 296
50-åringar i Norge.

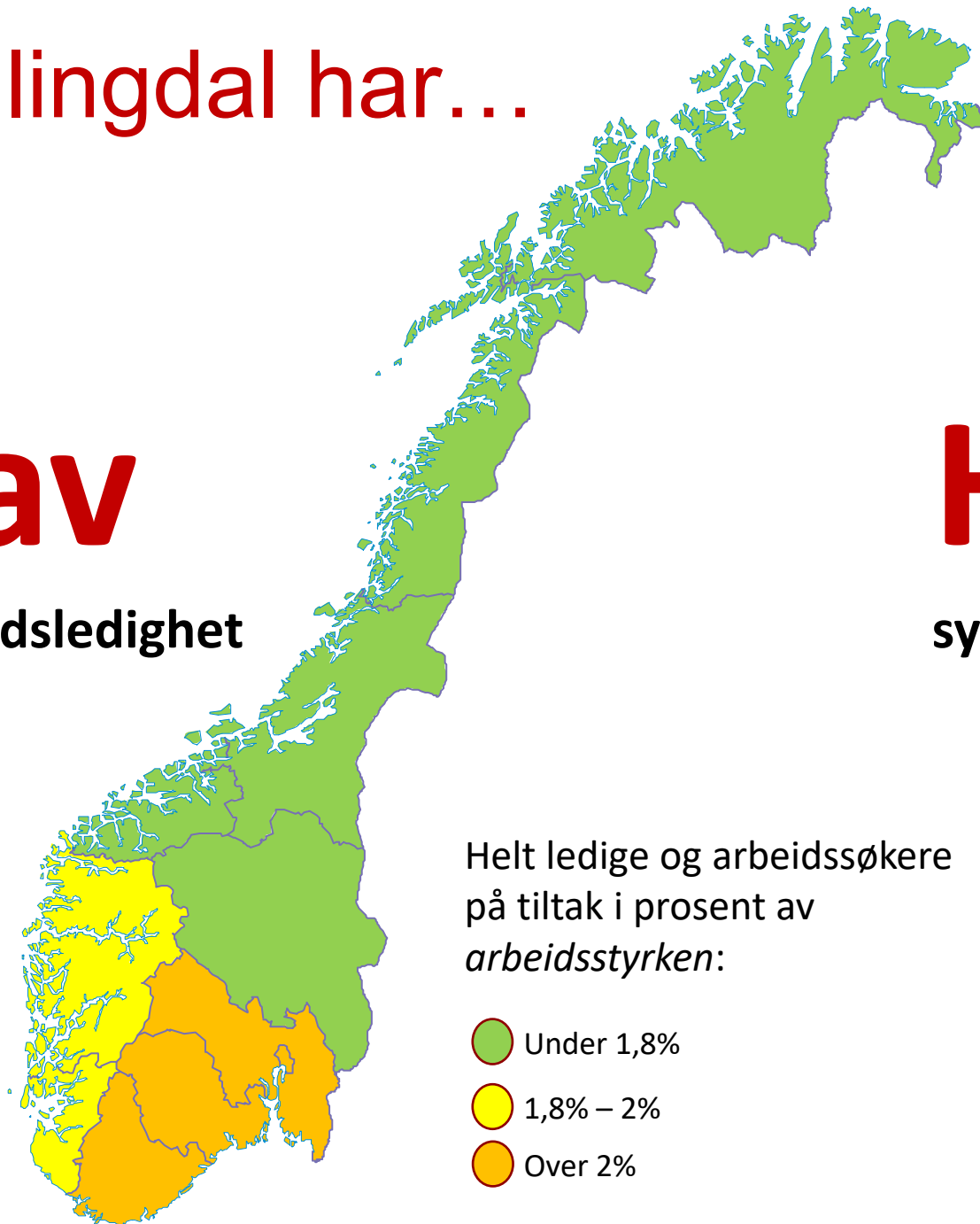
Hvor mange har hatt en
livsoppholdsyttelse fra NAV i
løpet av voksenalivet?

90%

Hallingdal har...

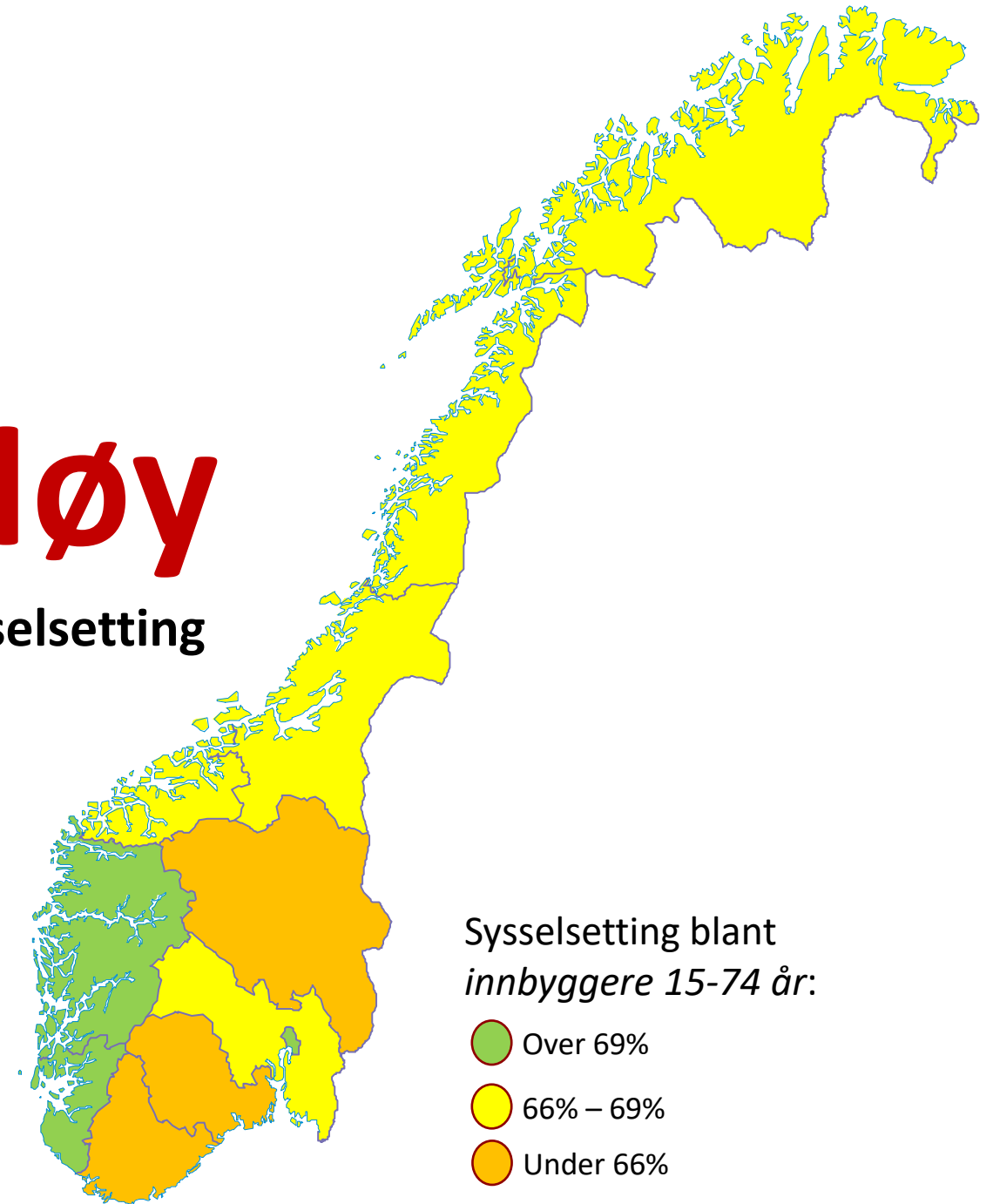
Lav

arbeidsledighet

Høy

sysselsetting

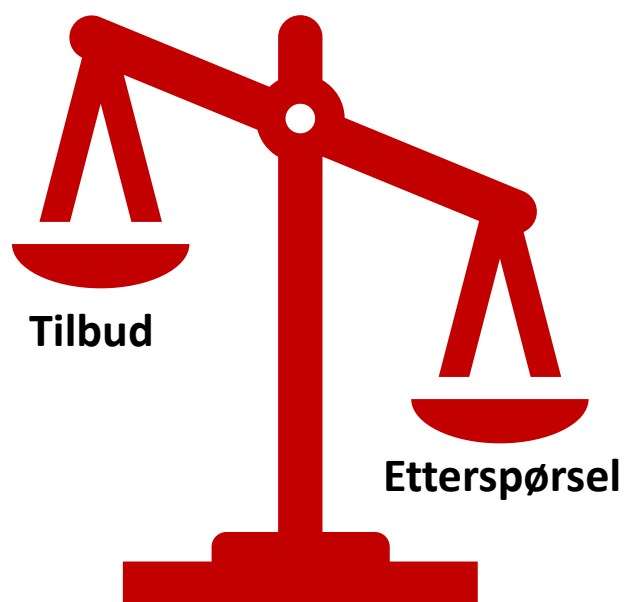
Det gir rekrutteringsproblemer

- **25 prosent** av virksomhetene i Vest-Viken har hatt rekrutteringsproblemer de siste tre månedene
 - **13 prosent** fikk ikke ansatt noen
 - **12 prosent** ansatte noen med lavere eller annen formell kompetanse

Kilde: NAVs bedriftsundersøkelse 2022

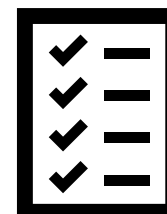

Dermed har Hallingdal fått et veldig stramt arbeidsmarked med stor ubalanse...

0,6 til 1

144 arbeidssøkere* til 231 ledige stillinger
(Hallingdal, januar 2023)

I tillegg er det en **ubalanse** mellom den kompetansen arbeidsgiverne etterspør, og den kompetansen arbeidssøkerne tilbyr.

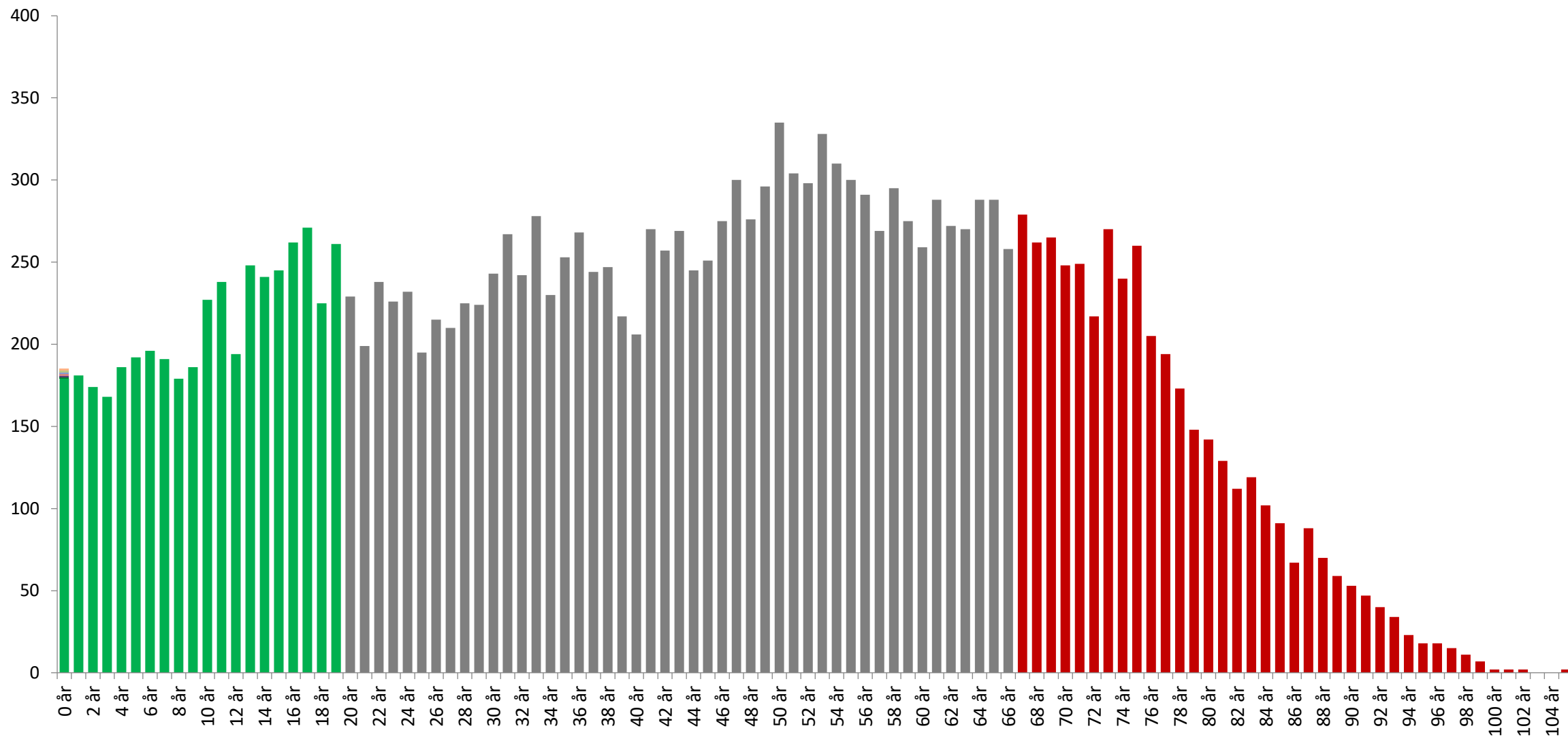
Som om ikke det var nok...

Nesten all befolkningsvekst fremover
kommer i de eldste aldersgruppene

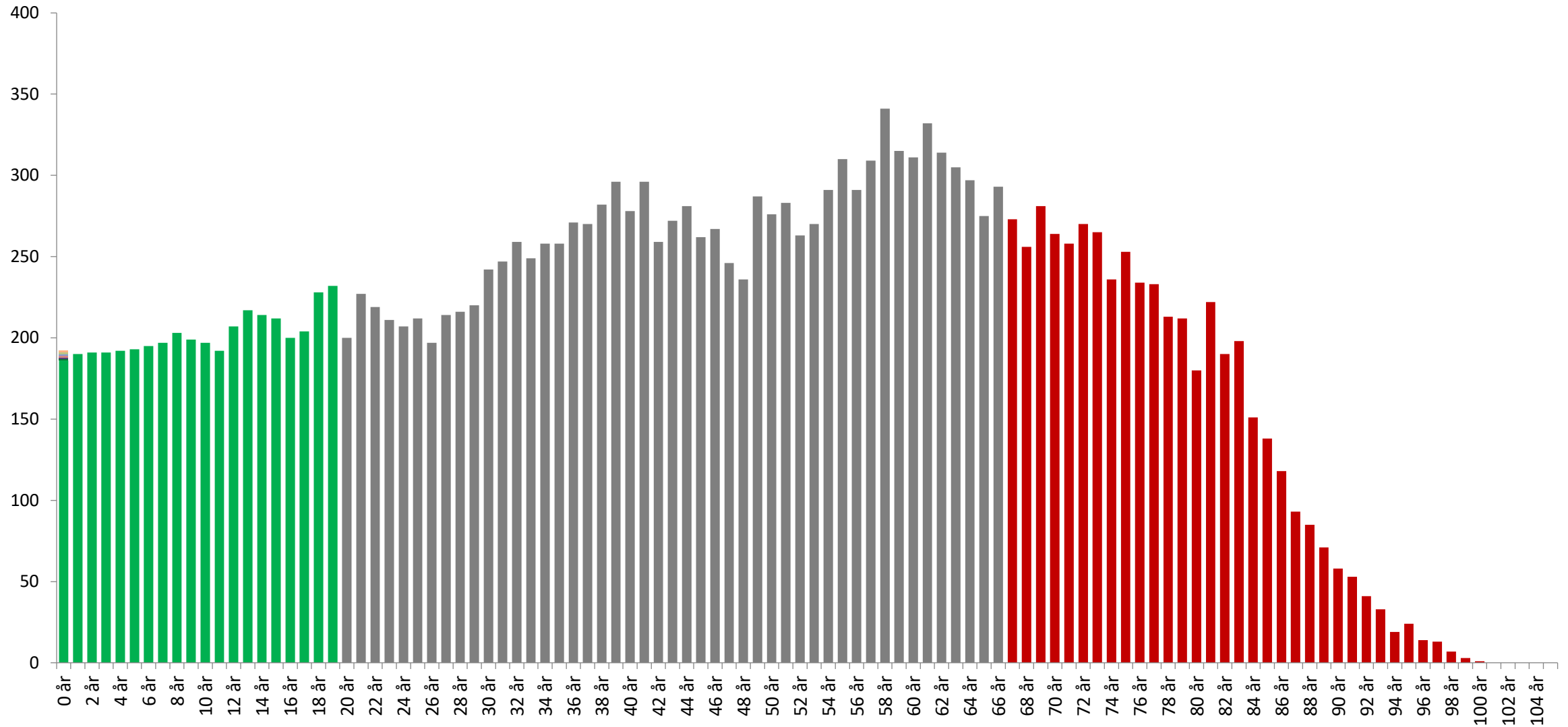
Befolkningen i Hallingdal

2022

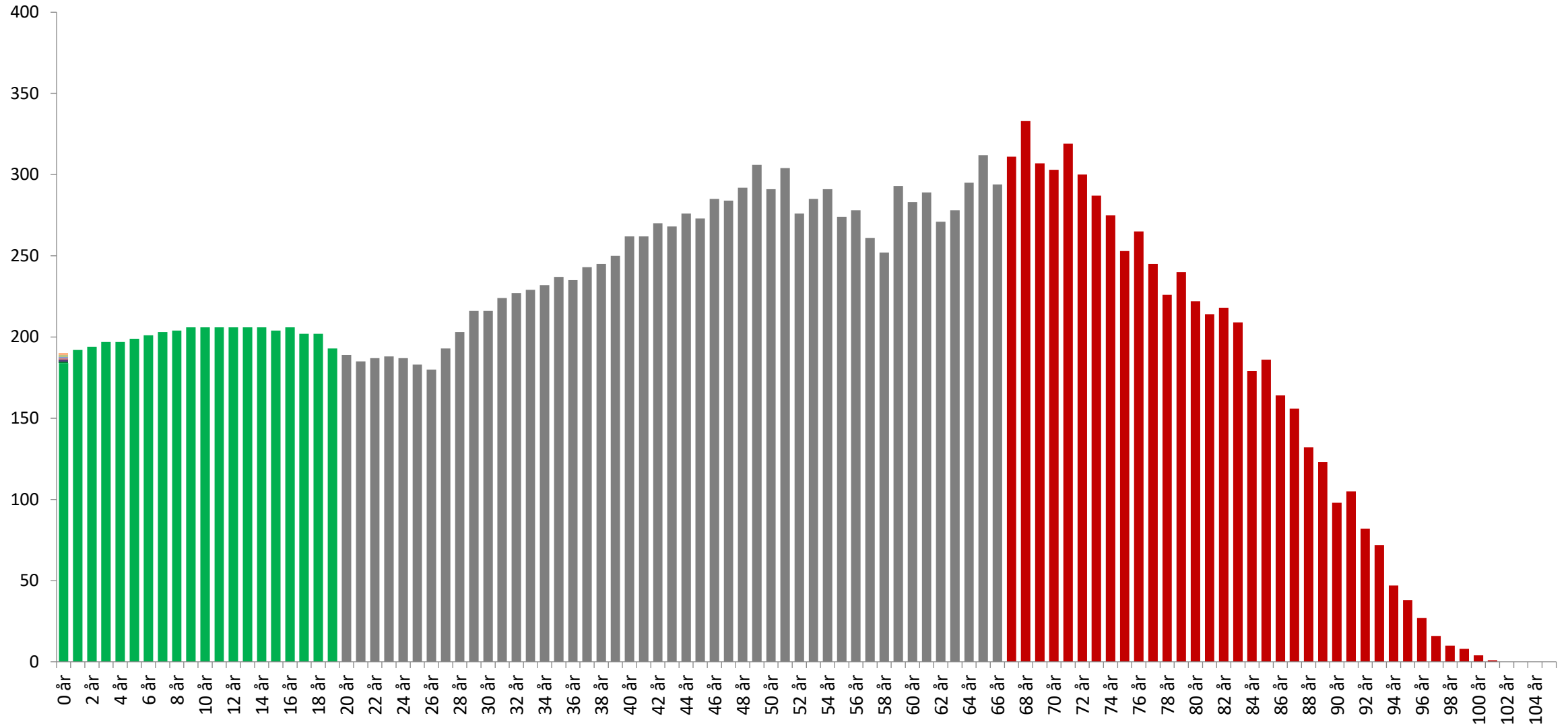
Befolkningen i Hallingdal

2030

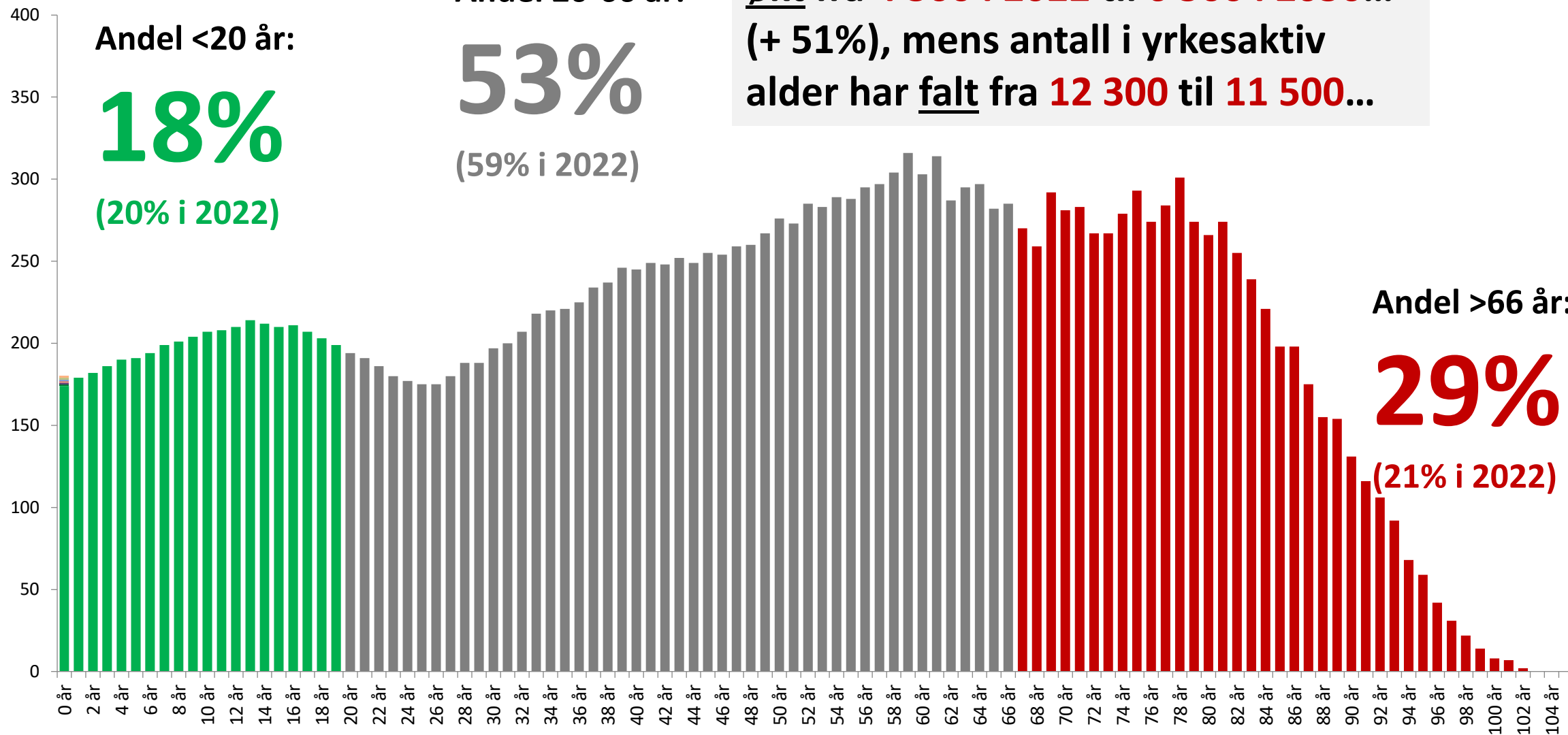

Befolkningen i Hallingdal

2040

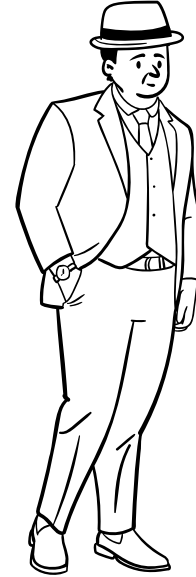

Befolkningen i Hallingdal

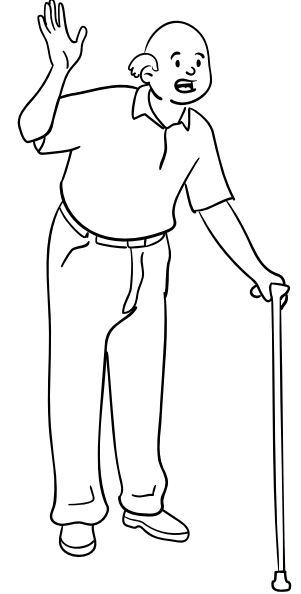
Befolkningen i Hallingdal

I dag:

2,9

I yrkesaktiv
alder per
person 67+

2050:

1,8

I yrkesaktiv
alder per
person 67+

Som om ikke det var nok...

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

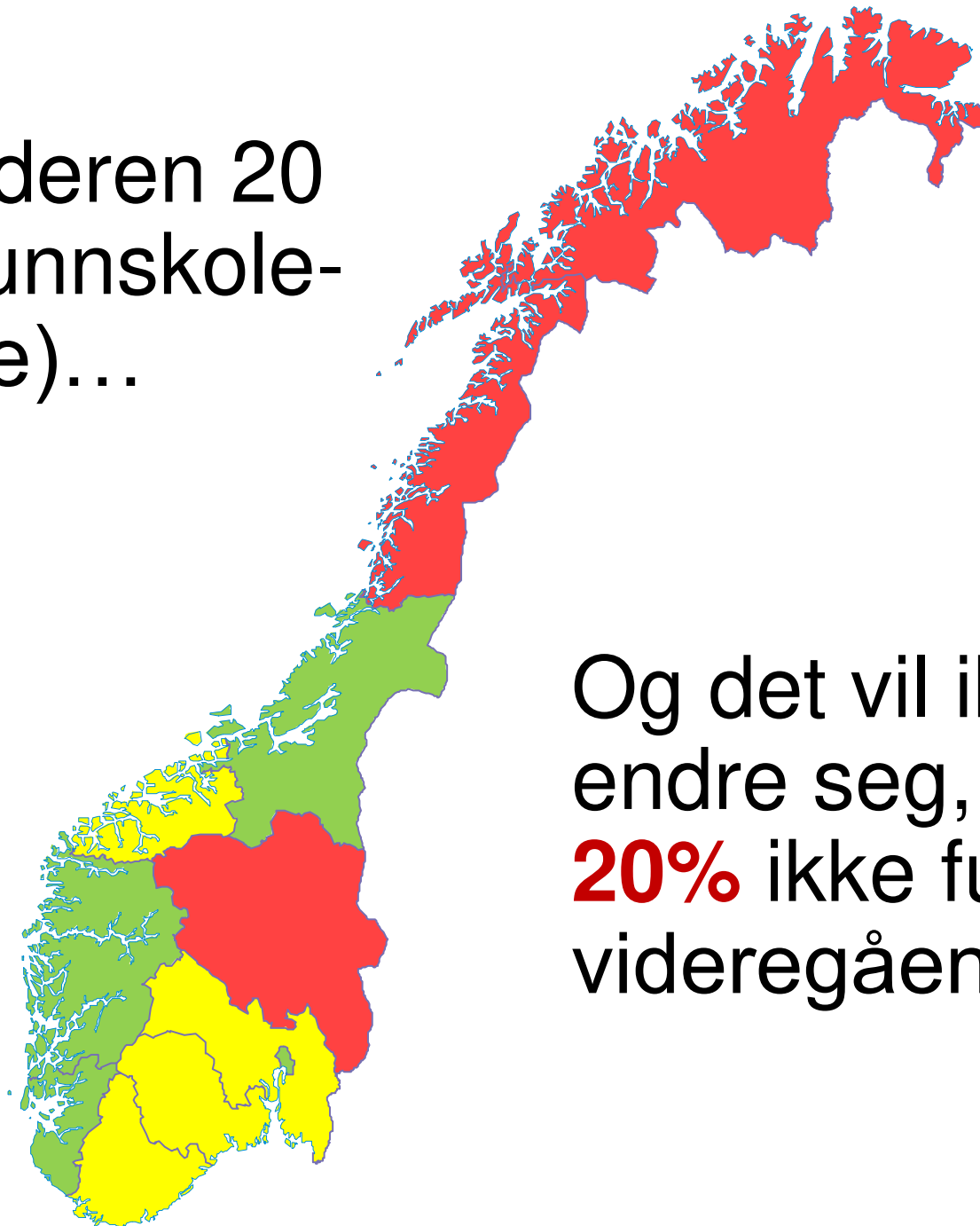
Svært mange har ikke utdanning utover grunnskole eller videregående skole

880 000 personer i alderen 20 år og eldre har kun grunnskole-utdanning (eller mindre)...

➔ **21%**

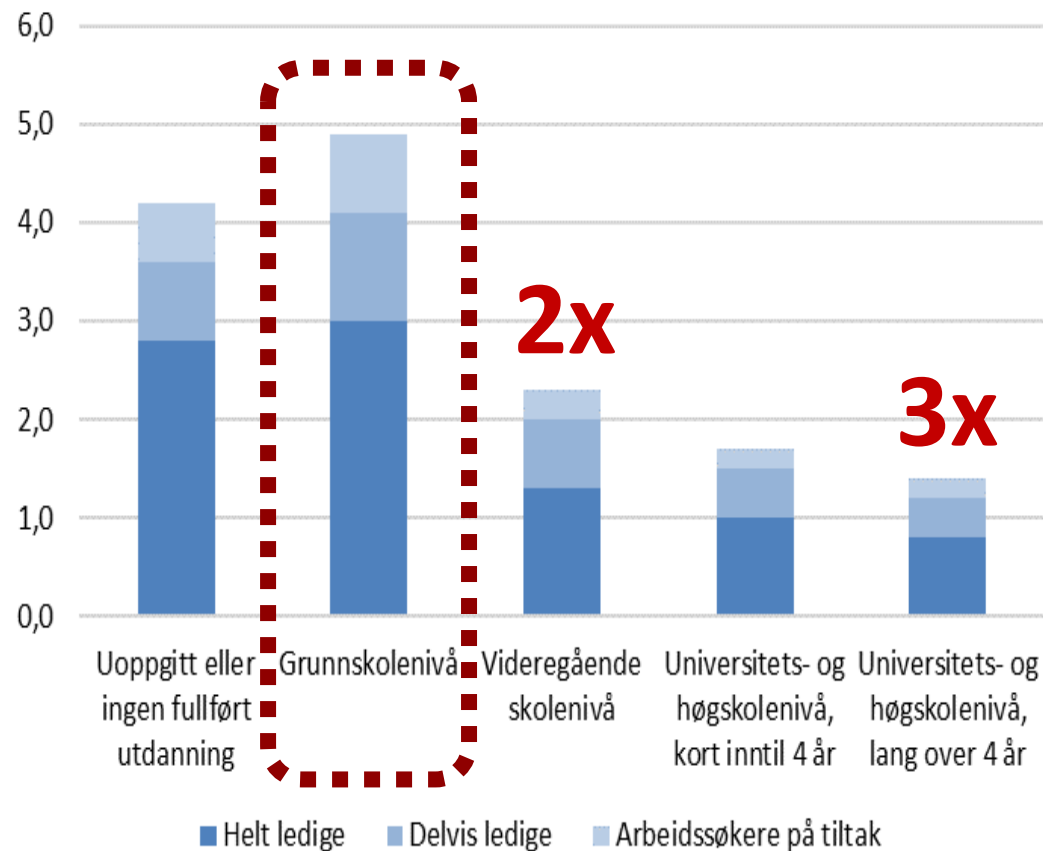
Grunnskole som høyeste fullførte utdanning i befolkningen (over 16 år):

- Under 24%
- 24% – 27%
- Over 27%

Og det vil ikke endre seg, ettersom **20%** ikke fullfører videregående...

Nesten halvparten av arbeidssøkerne har ikke fullført videregående skole

- Mer enn dobbelt så høy ledighet for de uten fullført videregående opplæring
- Tre ganger høyere enn for de med fullført høyere utdanning

Som om ikke det var nok...

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Svært mange har ikke utdanning utover grunnskole eller videregående skole

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helserelaterte ytelser

Norge er «verdensmestere» i sykefravær

OECD i 2013:

«Norge har det høyeste sykefraværet og de høyeste kostnadene knyttet til fravær i hele OECD...»

OECD i 2013:

«Norge har det høyeste sykefraværet og de høyeste kostnadene knyttet til fravær i hele OECD...»

Human Development Index (HDI) Ranking

From the 2020 Human Development Report

Search in table

Page 1 of 19

Rank

1

Country

Norway

HDI value (2019)

0.957

SOL

Min feed

Logg Inn

Verdens beste land å bo i

Norge topper FN-kåring for 15. år på rad

FN kårer nok en gang Norge til verdens beste land å bo i. Samtidig er nye typer ulikheter i samfunn verden over i ferd med å utvikle seg, ifølge FN-rapporten.

NRK

Logg inn

Urix

Nyhetsbrev

Urix forklarer

Korrespondentbrevet

Norge topper kåring over verdens beste helsevesener

Norge klatrer fra en delt fjerdeplass til toppen på en stor undersøkelse over helsevesenet i rike land. Landet som bruker klart mest penger på helse, havner desidert sist.

- Nordmenn har veldig lav moral

Publisert: for 5 år siden
Sist oppdatert: for 5 år siden

Carina Charlotte Carlsen
[Tips meg](#)

Del på Facebook

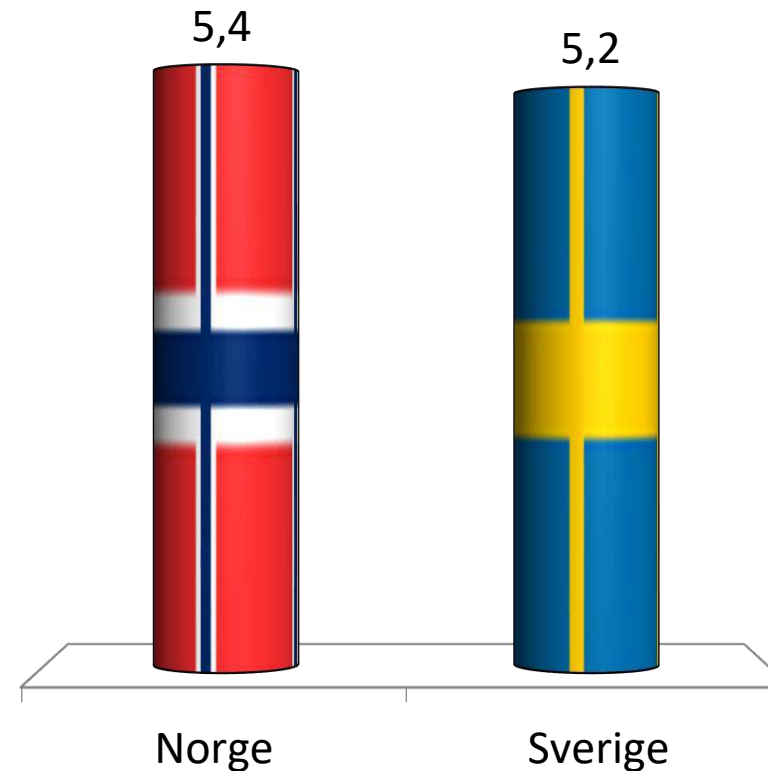
Del på Twitter

Svenskene ler godt av syke nordmenn.

«Nordmenn har veldig lav moral og er trolig blant de sykeste menneskene i verden.»

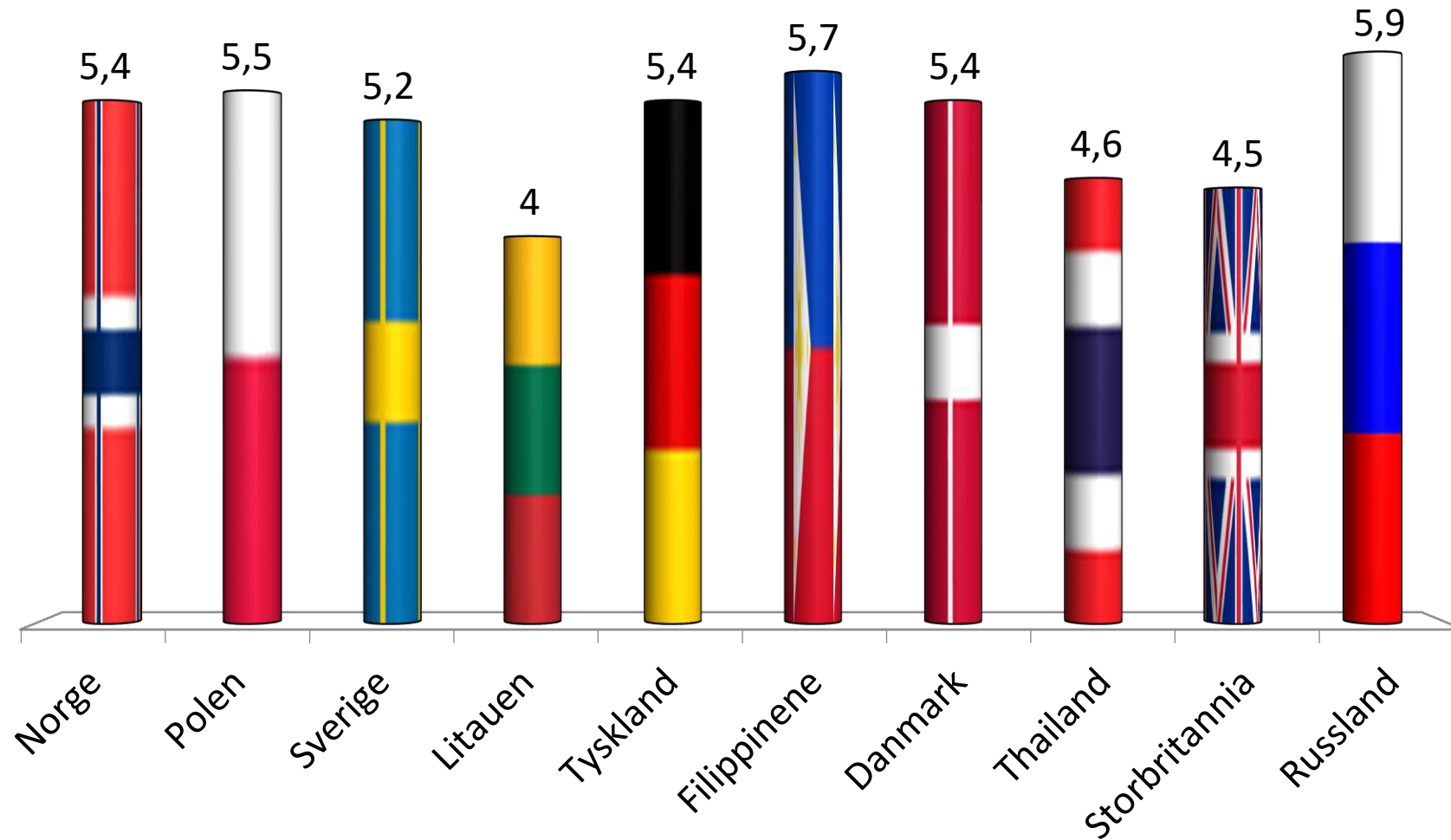
Nordmenn er dobbelt så syke som svenskene.

Etter at Nettavisen NA24 tidligere denne måneden [skrev om](#) det store spriket i sykefravær sammenlignet med nabolandet vårt, Sverige, ler de godt av oss.

Legemeldt sykefravær i prosent av avtalte dagsverk fordelt på fødeland, 3kv 2017

Nordmenn sykere enn andre?

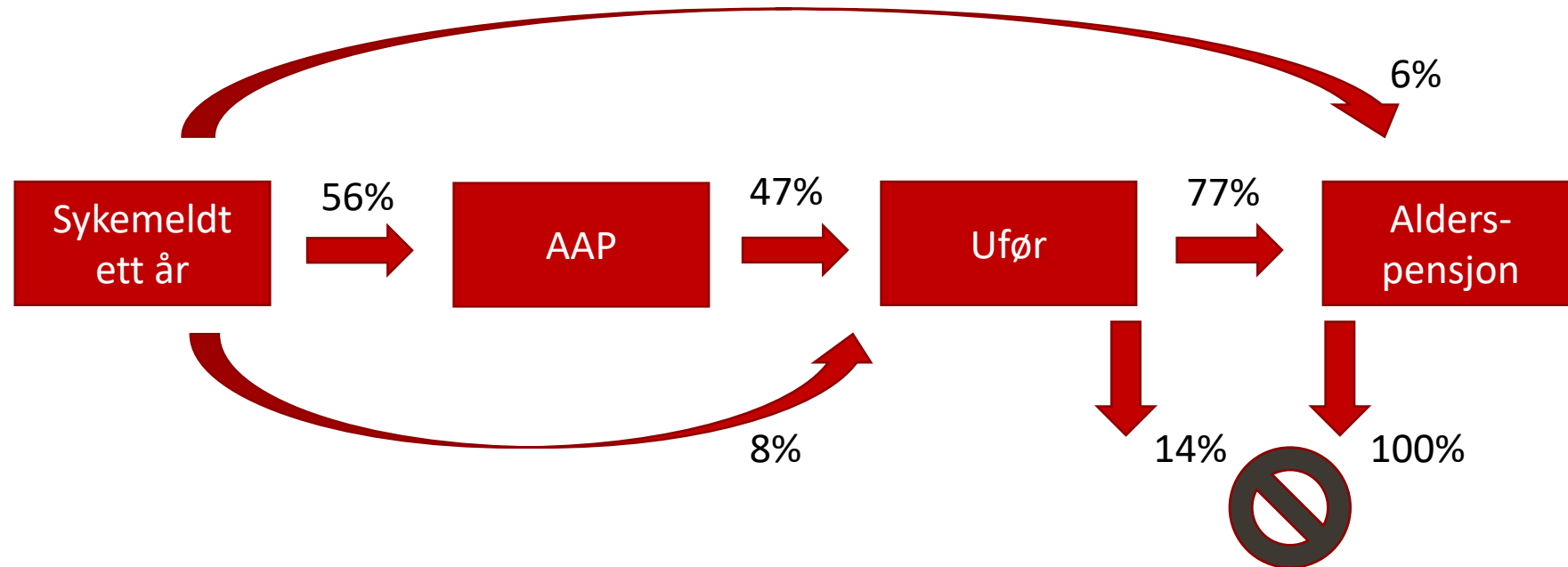
Legemeldt sykefravær i prosent av avtalte dagsverk fordelt på fødeland, 3kv 2017
Fødeland rangert etter antall avtalte dagsverk totalt.

HELE NORGE

Det høye norske sykefraværet er bekymringsfullt fordi vi vet at lange sykefravær kan lede til uføretrygd...

...og gir en
svært krevende
situasjon på
mange
arbeidsplasser

Nadia må takle sykehuskrisen hver dag: - Har ni hull i vaktplanen på et døgn

Sykehusene i nord sliter med bemanningskrise, høyt sykefravær og for mange innlagte pasienter.

Susanne Skjåstad Lysvold
Journalist

Helge Lyngmoe
Journalist

Marius Eriksen Guttormsen
Journalist

Vi rapporterer fra Stokmarknes

Publisert 24. jan. kl. 06:13
Oppdatert 24. jan. kl. 10:27

BEKYMRET: - Det er utfordrende å få folk til ta ekstravakter. De er slitne og vi har et ansvar for å ta vare på de ansatte vi har. Da må starte å ringe folk, de som har sluttet, sykepleierstudenter og andre som kan ta ei vakt, forteller enhetsleder Nadia Sørensen ved Nordlandssykehuset i Vesterålen.

FOTO: HELGE LYNGMOE / NRK

Som om ikke det var nok...

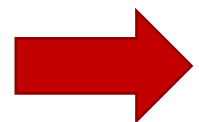
Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Svært mange har ikke utdanning utover grunnskole eller videregående skole

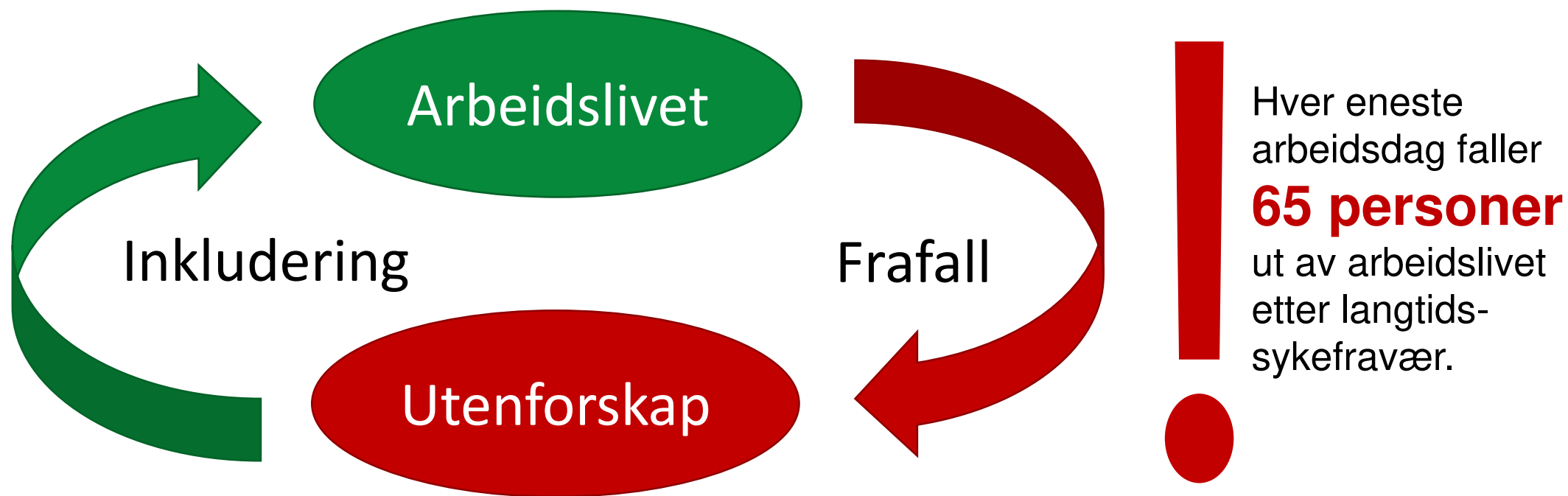

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helserelaterte ytelser

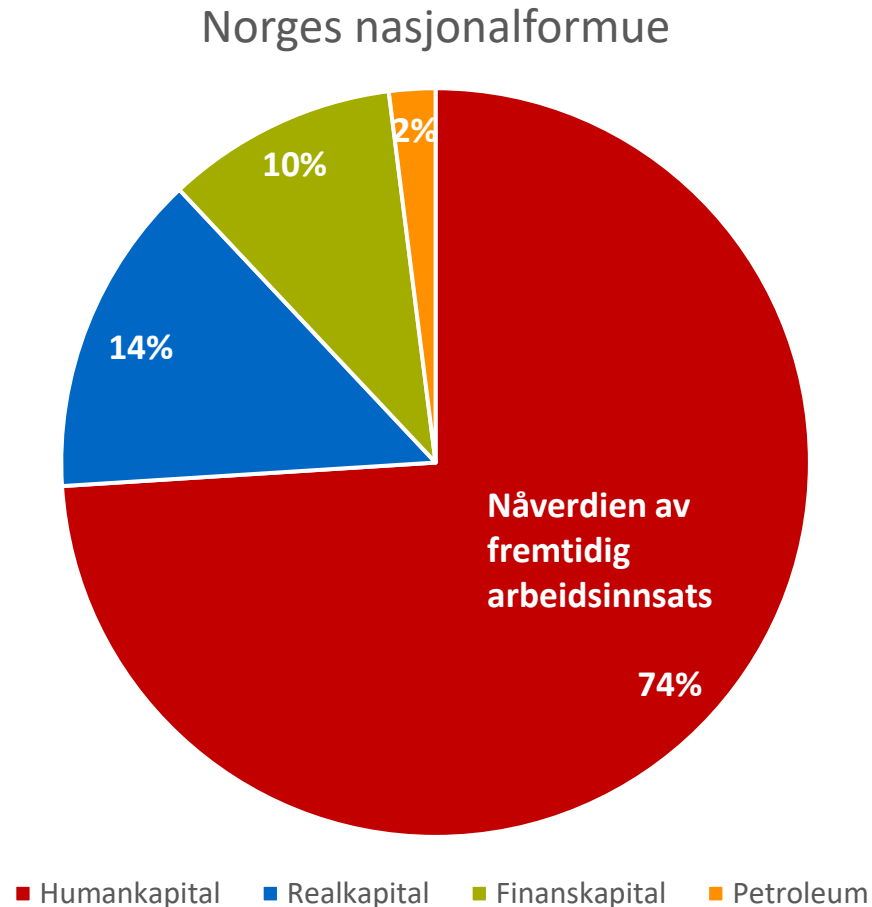
Større konkurranse om arbeidskraften

Det gir Norge en betydelig samfunnsutfordring:

Hvordan **redusere utenforskap** gjennom **økt inkludering** og **reduisert frafall** for å få flere i arbeid, og få arbeidstakerne til å stå **lenger i arbeid**?

Arbeid er nemlig den desidert viktigste komponenten i Norges nasjonalformue

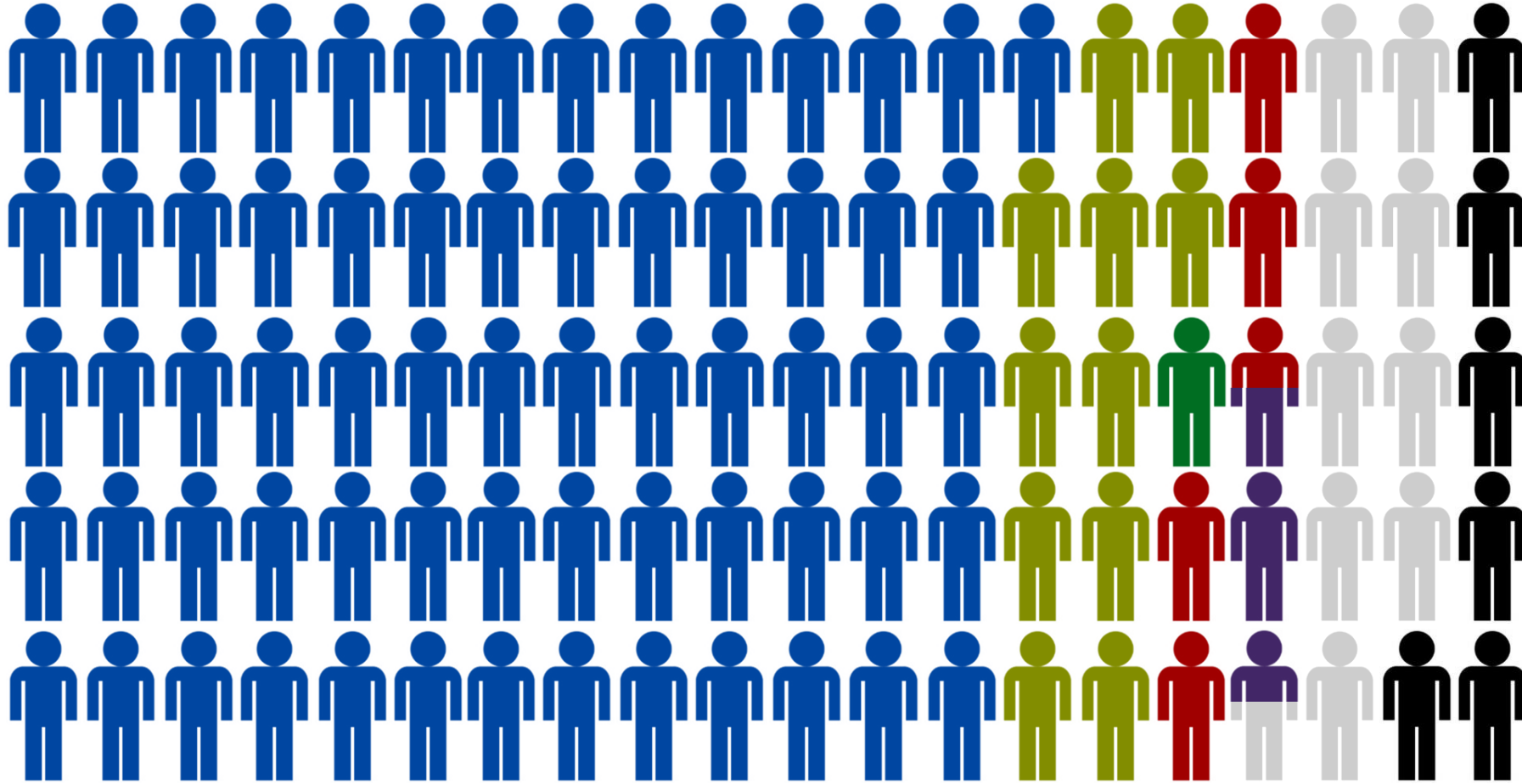
- Norges nasjonalformue anslås til å være om lag 16 millioner kroner per innbygger
- Nåverdien av fremtidig arbeidsinnsats anslås å utgjøre omtrent 74 prosent av dette.
- Statens Pensjonsfond (oljefondet) er største komponent av finansformuen, men utgjør altså mindre enn 10 prosent av nasjonalformuen.
- Merverdien av gjenværende petroleumsressurser utgjør knapt 2 prosent av nasjonalformuen.

Og Hallingdal har
en del mennesker i
yrkesaktiv alder i
utenforskap...

Arbeid, utdanning, trygd og utenforskap

 = 1%

Heltidsarbeid (66,2%)

Deltidsarbeid (10,7%)

Kun utdanning (1,1%)

Selvstendig (4,5%)

Alderspensjon (2%)

Kun trygd (9,5%)

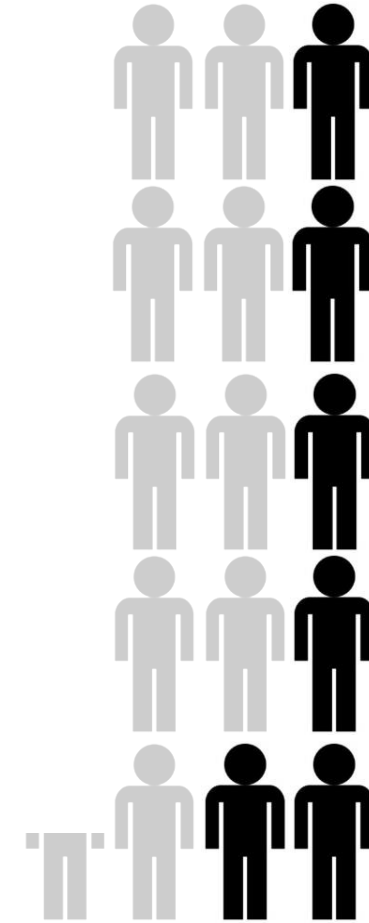

Ingenting (6%)

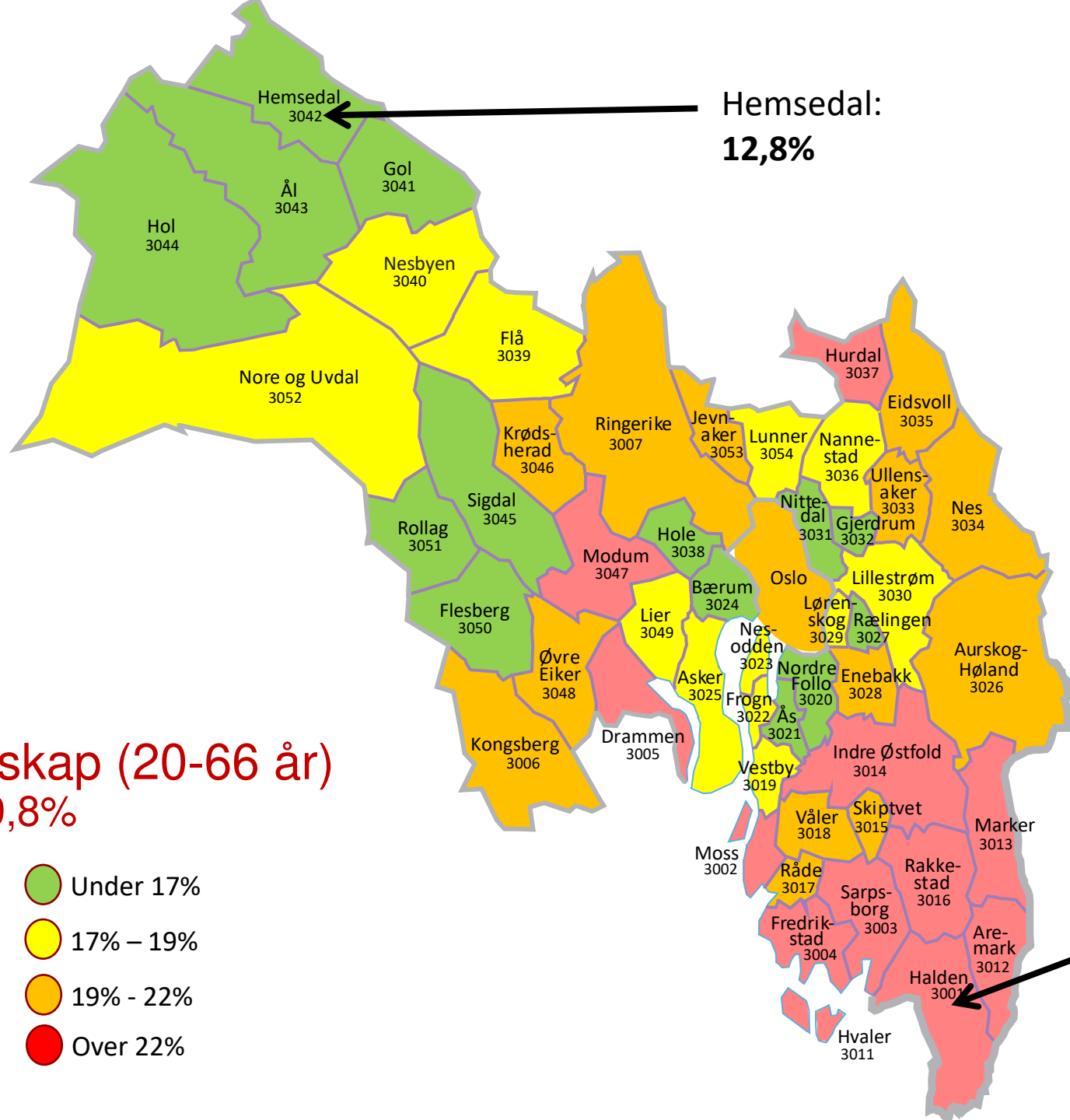
 = 1%

15,5% av alle 20-66 år

1 900
personer

 Kun trygd (9,5%)
 Ingenting (6%)

Hemsedal:
12,8%

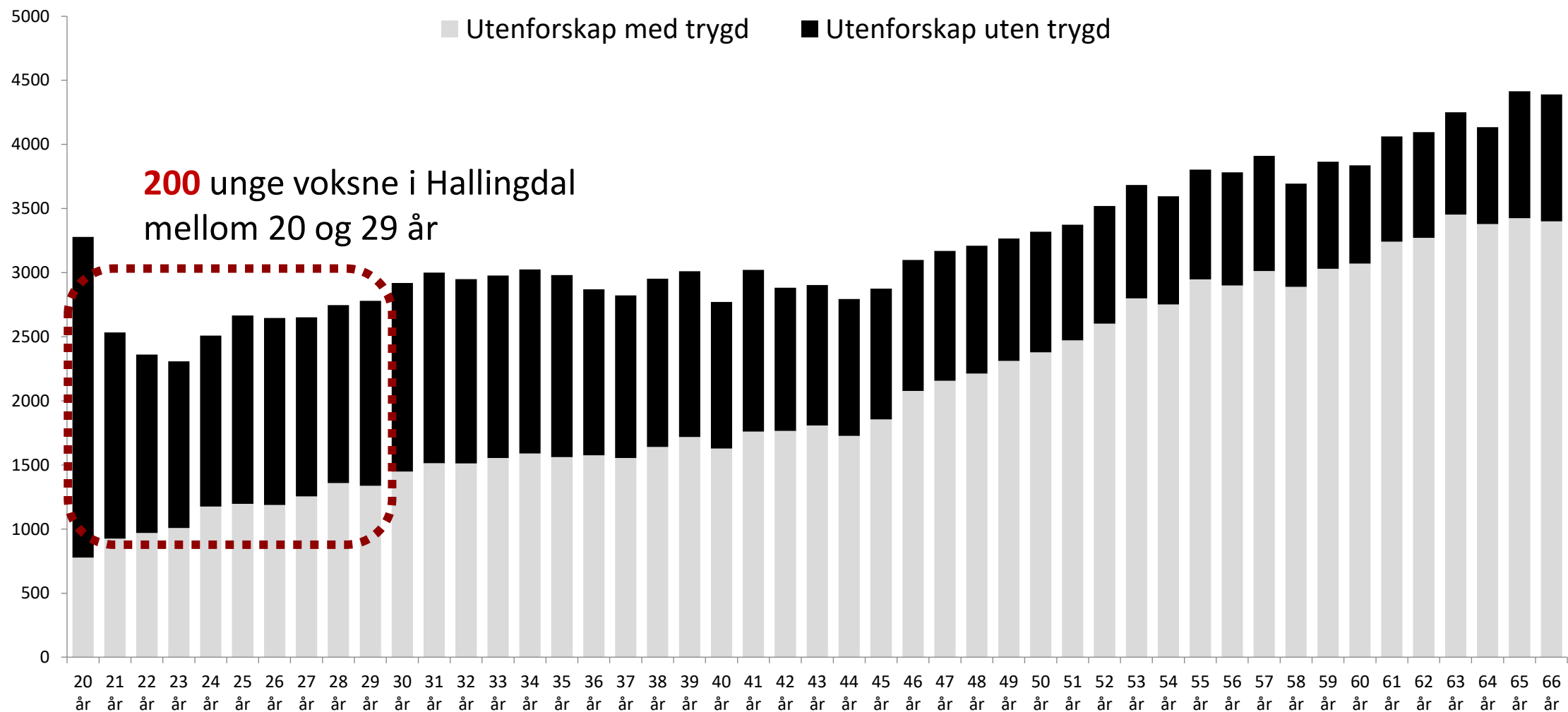
Hemsedal: 12,8%
 Ål: 14,6%
 Hol: 14,9%
 Gol: 16,7%
 Nesbyen: 17,3%
 Flå: 18,3%

Utenforskap (20-66 år)
Viken: 19,8%

- Under 17%
- 17% – 19%
- 19% - 22%
- Over 22%

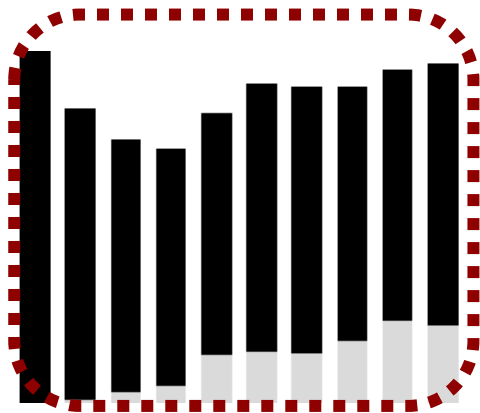
Halden:
26,6%

Utenforskap finnes i alle aldersgrupper i Viken

Hvor mange personer må alle virksomheter med minst 10 ansatte i Hallingdal inkludere for å løfte disse unge voksne ut av utenforskap?

200 unge voksne i Hallingdal mellom 20 og 29 år

Det er **358** virksomheter med minst 10 ansatte i Hallingdal. Kilde: SSB

Hva hindrer personer i å tre ut av utenforskap og inn i arbeid og aktivitet?

De vil ikke komme inn

(mangler motivasjon)

Motivasjon / insentiver / vilje

- Trygdenivå
- Skatt på inntekt
- Andre inntekter
- Inntekt andre i husstanden
- Aktivitetsplikt

De kan ikke komme inn

(mangler kvalifikasjoner)

Kvalifikasjoner / situasjon / evne

- Utdanning
- Ferdigheter
- Språk
- Helse
- Barn og hjem
- Mobilitet

De får ikke komme inn

(mangler muligheter)

Muligheter

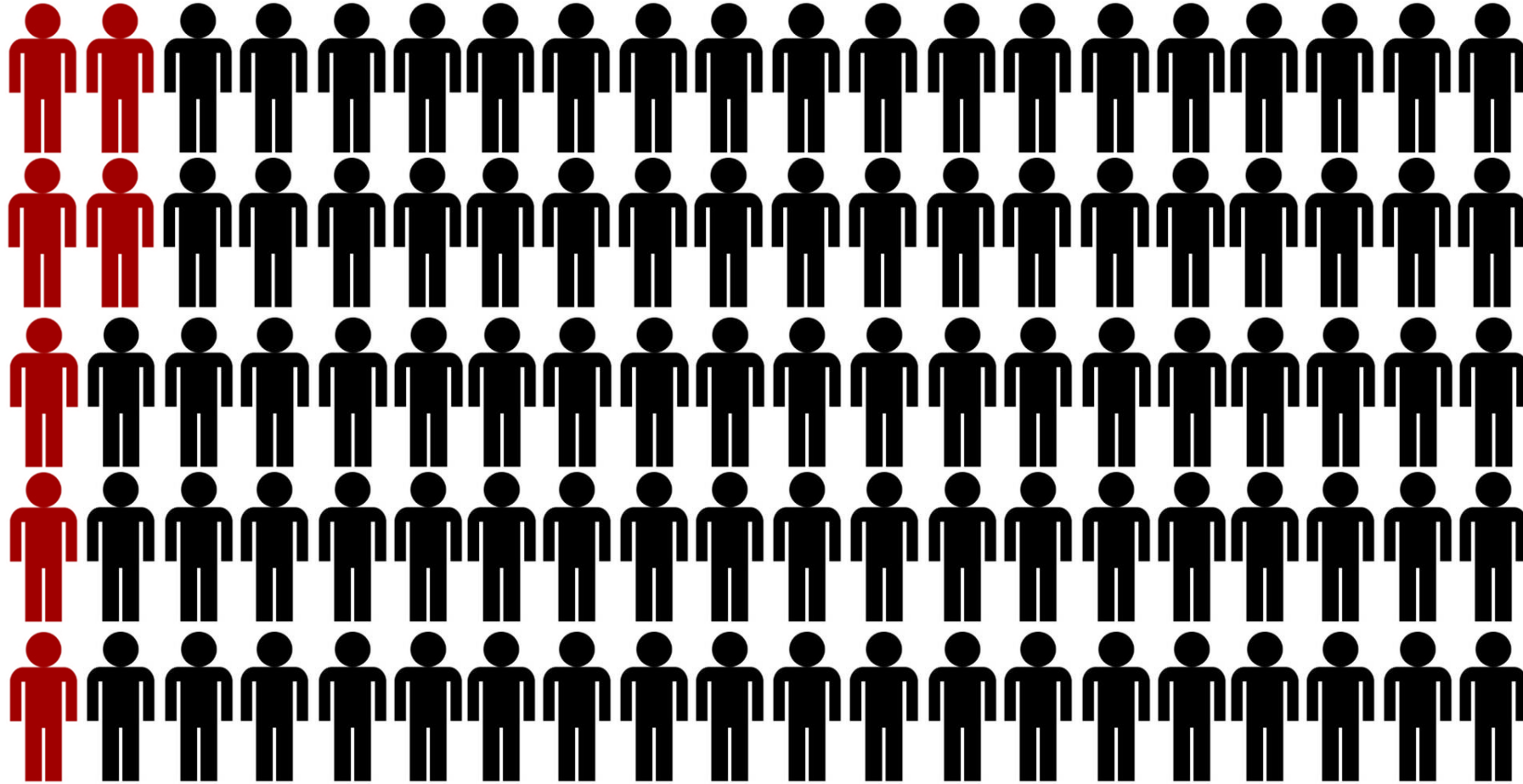
- Ledighetsnivå
- Lønnsnivå
- Bedriftenes situasjon og behov
- Læringsplasser
- Deltidsstillinger

Det er kun *tverrsektorielt samarbeid* som kan redusere eller fjerne disse hindringene...

Blant de **1 900** i Hallingdal som er i utenforskap...

7%

...er bare **128** registrert som arbeidsledige hos NAV

Mange på utsiden av arbeidslivet vårt opplever stor avstand til de kravene arbeidsgiverne setter...

Krav til:

- Utdanning
- Ferdigheter
- Språk
- Helse
- mm

Gap mellom tilbud og etterspørsel

Mange på utsiden av arbeidslivet vårt opplever stor avstand til de kravene arbeidsgiverne setter...

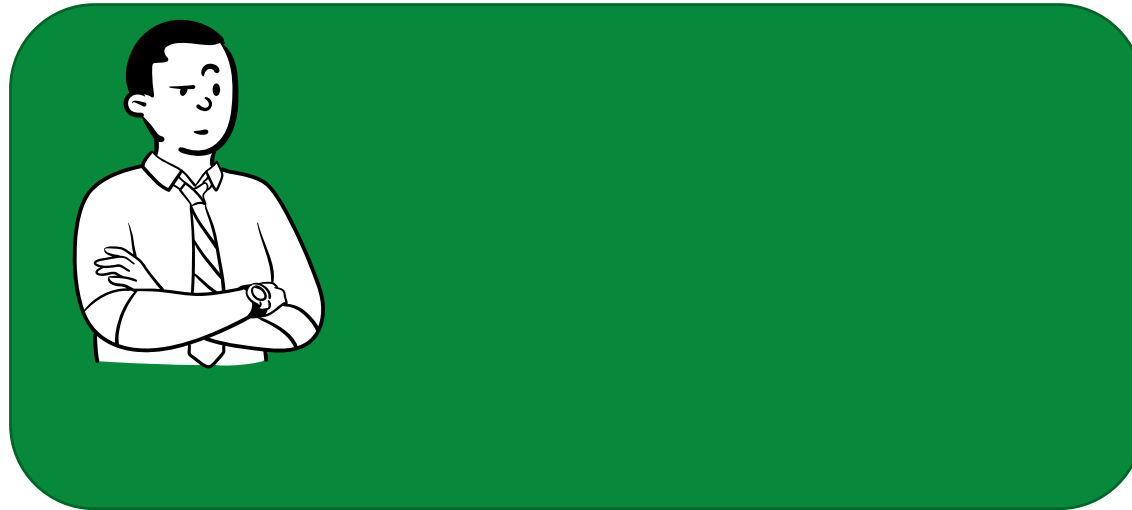
Krav til:

- Utdanning
- Ferdigheter
- Språk
- Helse
- mm

Svaret har vært kvalifisering gjennom tiltak og virkemidler

Mange på utsiden av arbeidslivet vårt opplever stor avstand til de kravene arbeidsgiverne setter...

Krav til:

- Utdanning
- Ferdigheter
- Språk
- Helse
- mm

Men kan ikke arbeidsgiverne også senke kravene, øke opplæringen, osv?

Det handler om fremtidens velferdsstat...

